

Forsøgslæreplan Afsætning A – hhx, august 2024

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Afsætning er et samfundsvidenskabeligt fag, der omfatter viden, kundskaber og kompetencer inden for økonomi, sociologi og psykologi. Faget beskæftiger sig med virksomhedens forhold til den nationale og globale omverden samt giver viden, kundskaber og færdigheder om virksomheders analyser af markedsmuligheder samt national og global markedsføring. I arbejdet med faget udvikles almindelsen og studiekompetencen.

1.2. Formål

Formålet med undervisningen er at udvikle elevernes evne til at arbejde selvstændigt, innovativt og i faglige samspil med problemstillinger vedrørende afsætning. Almindelsen fremmes ved at styrke elevernes nysgerrighed og engagement i fagets discipliner samt de videre uddannelses- og karrieremuligheder, som faget indbyder til.

Eleverne skal gennem arbejde med virksomhedens nationale og globale udvikling styrke evnen til at argumentere, ræsonnere og formidle virkelighedsnære afsætningsøkonomiske problemstillinger samt udvikle forståelse for virksomhedens rolle i et globalt perspektiv.

Det er endvidere formålet at fremme elevernes evne til at indsamle, bearbejde og analysere relevante informationer med henblik på at skabe et beslutningsgrundlag. Eleverne skal ligeledes kunne anvende teori og metode om afsætning i arbejdet med aktuelle problemstillinger. Undervisningen skal desuden bidrage til udviklingen af elevernes evne til at tilegne sig ny viden og kundskaber i arbejdet med virkelighedsnære problemstillinger. Ved anvendelsen af fagets viden, begreber og metoder samt arbejdet med at forholde sig kritisk til afsætningsøkonomisk viden medvirker faget til udviklingen af studiekompetencen og de digitale kompetencer.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- afgøre, hvilke forhold der har betydning for en virksomheds afsætning – nationalt og globalt, og derigennem demonstrere viden og kundskaber om fagets identitet og metoder
- identificere, formulere og løse udfordringer vedrørende afsætning, der knytter sig til en virksomheds fortsatte vækst
- anvende afsætningsøkonomiske modeller og forklare modellernes forudsætninger og egenskaber
- udarbejde et afsætningsøkonomisk ræsonnement, herunder at kunne forklare sammenhængen mellem en række relevante afsætningsmæssige forhold i en given kontekst
- indsamle, bearbejde og præsentere informationer om en virksomheds nationale og globale markedsforhold samt vurdere informationernes troværdighed og relevans i en given sammenhæng
- fortolke og formidle informationer om afsætning inden for flere af fagets genrer, herunder i samspil med andre fag
- udvælge og anvende relevante digitale og matematiske kompetencer i arbejdet med afsætning.

2.2. Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er følgende:

Samfundsvidenskabelig metode og markedsanalyse

- Kvantitative, kvalitative og komparative analysemetoder
- Datakilder: primære og sekundære samt interne og eksterne

Den interne situation

- Værdikæder
- Porteføljeanalyser
- Forretningsmodeller

Den eksterne situation

- Omverdensforhold nationalt og globalt
- Branche- og konkurrenceforhold
- Købsadfærd på business-to-business, business-to-consumer, consumer-to-business og consumer-to-consumer markeder

Strategi

- Mission, vision og værdier
- Konkurrencestrategier
- Vækststrategier

Internationalisering

- Kulturelle forhold
- Markedsudvælgelse
- Internationaliseringsmodeller

Segmentering, målgruppevalg og positionering

- Segmentering, målgruppevalg og positionering både nationalt og globalt

Marketing mix

- Marketing mixet både nationalt og globalt

Marketingplan

- Marketingplanen både nationalt og globalt

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof skal udvælges, således at det sammen med kernestoffet medvirker til udvikling af de faglige mål. Det supplerende stof er typisk erhvervsnyheder fra og om virksomheder, analyser af brancher og virksomheder samt statistisk materiale om erhverv og erhvervsudvikling, der perspektiverer og uddyber de faglige mål. Der skal indgå materiale på engelsk samt, når det er muligt, på andre fremmedsprog.

2.4. Omfang

Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 500-700 sider.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Undervisningen skal tilrettelægges med afsæt i undren og nysgerrighed vedrørende aktuelle afsætningsmæssige problemstillinger. Det induktive undervisningsprincip har en vigtig rolle for tilrettelæggelsen af undervisningen i faget. Teori om afsætning har sit ophav i behovet for metoder og modeller, der kan anvise potentielle løsninger på virksomhedens udfordringer. Viden, kundskaber og kompetencer i afsætning forudsætter faglig indsigt, men i særlig grad evne til at kunne identificere de problemer, teorien skal anvendes til at håndtere.

Det deduktive undervisningsprincip anvendes, hvor der er fokus på at formidle fagets teori, begreber, modeller, modelforudsætninger og begrænsninger samt metoder omkring modellernes anvendelse. Undervisningen tilrettelægges sådan, at der planlægges kortere og længerevarende projektforsløb i grupper, hvor eleverne bevidstgøres om det at samarbejde i grupper samt at skrive i en kollaborativ proces.

Der lægges vægt på, at eleverne udfordres på deres evne til at kunne anvende de digitale muligheder på en hensigtsmæssig måde, og at de udfordres i forhold til deres globale forståelse og innovative kompetencer. Der skal lægges afgørende vægt på, at den enkelte elev får mulighed for selvstændigt at formidle faglige problemstillinger, herunder fremføre faglige ræsonnementer såvel skriftligt som mundtligt.

3.2. Arbejdsformer

I undervisningen skal der anvendes afvekslende og elevaktiverende arbejdsformer, således at eleverne får mulighed for at arbejde med problemer og løsningsforslag på forskellige taksonomiske niveauer. Der skal være progression i anvendelsen af arbejdsformer frem mod mere selvstændiggørende og studieforberedende arbejdsformer. Eleverne skal inddrages i planlægningen af undervisningen herunder valg af problemstillinger og arbejdsformer.

Der gennemføres en række forløb, hvor eleverne selvstændigt arbejder ud fra en virkelighedsnær kontekst med identifikation af problemer, opstilling af arbejdsspørgsmål, besvarelse af spørgsmål, præsentation af løsninger og refleksioner over eget arbejde. Eleverne trænes også i at arbejde i grupper. Undervisningen omfatter endvidere arbejde med øvelser ud fra afgrænsede problemer og mindre cases med mere åbne problemstillinger. Udadvendte aktiviteter gennemføres i form af gæstelærere og virksomhedsbesøg samt arbejde med projekter omkring konkrete virksomheders afsætningsmæssige problemer.

Det skriftlige arbejde planlægges, så der er progression og sammenhæng. Der arbejdes med progression i såvel form som indhold, omfang og fagets genrer, så udviklingen af elevernes studiekompetence understøttes. Det skriftlige arbejde skal understøtte opfyldelsen af de faglige mål, herunder evnen til systematisk at formidle faglige problemstillinger ved anvendelse af fagets metoder og teorier. Herved opnår eleven en gradvis sikkerhed i den faglige diskurs. Der skal endvidere arbejdes systematisk med betydningen af de taksonomiske niveauer og udfoldelsen af fagets kernestof ud fra fagets kompetencemål. Det skriftlige arbejde planlægges endvidere, så eleven opnår færdigheder i at skrive individuelt såvel som del af en projektgruppe.

Som grundlag for prøven arbejdes der med et eksamensprojektforsløb, som skal dække kernestofområderne bredt og hvor marketingsplanen, jf. afsnit 2.2., indgår som centralt omdrejningspunkt.

Eksamensprojektforsløbets overordnede emne bestemmes af læreren og er ens for hele holdet. Forsløbet placeres i den afsluttende del af undervisningen og har et omfang på ca. 15 undervisningstimer og 10 fordybelstimer.

Eleverne skal i eksamensprojektforsløbet udarbejde en projektrapport, som struktureres med udgangspunkt i marketingsplanen. Projektrapporten udgør eksaminations- og bedømmelsesgrundlaget ved prøven.

Projektforsløbet gennemføres i projektgrupper af maksimalt 4 elever, med mindre helt særlige faglige eller pædagogiske hensyn gør sig gældende. Eksamensprojektrapporten har et omfang på 6-8 normalsider a 2400 enheder pr. elev, dog maksimalt 24 sider i alt. Projektrapporten skal afleveres senest 5 skoledage inden undervisningens ophør.

3.3. It

It og medier anvendes i undervisningen som fagligt redskab og som støtte for elevens læreproces i faget. Gennem undervisningen skal eleven udvikle evnen til at anvende et bredt udsnit af digitale muligheder,

herunder indgå i samarbejde med andre i digitale fællesskaber. Undervisningen skal bidrage til at udvikle elevens evne til på reflekteret og kritisk vis at udvælge, analysere og vurdere information. Endelig skal undervisningen bidrage til, at eleven udvikler en kritisk tilgang til internettets anvendelse og kommunikationsformer.

3.4. Samspil med andre fag

Afsætning er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene såvel skriftligt som mundtligt. Dele af kernestof og supplerende stof skal vælges og behandles, så det bidrager til styrkelse af det faglige samspil mellem fagene og i studieretningen. I tilrettelæggelsen af undervisningen inddrages desuden elevernes viden, kundskaber og kompetencer fra andre fag, som eleverne hver især har, så de bidrager til perspektivering af emnerne og belysning af fagets almindelige sider. Afsætning indgår desuden i økonomisk grundforløb og studieområdet. Faget skal indgå i minimum et obligatorisk samspil med matematik. Faget indgår ligeledes i et obligatorisk samspil med virksomhedsøkonomi om faget erhvervs-case. Der skal endvidere gennemføres et samarbejde med virksomhedsøkonomi omkring kernestoffet strategi.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

De faglige mål er grundlaget for den løbende evaluering af elevernes mundtlige og skriftlige standpunkt. Elevernes mundtlige og skriftlige kompetencer samt deres viden, kundskaber og færdigheder i relation til afsætningsmæssige forhold evalueres løbende. Individuel vejledning undervejs i forløbet skal give eleverne viden om deres standpunkt i forhold til fagets mål og styrke deres progression i faget. I evalueringen af elevernes skriftlige arbejde veksles mellem forskellige former for evaluering af det færdige produkt og en procesorienteret evaluering.

Eksamensprojektrapporten må ikke bedømmes særskilt forud for prøven, men lærerens vurdering heraf kan indgå i den afsluttende skriftlige standpunktskarakter.

4.2. Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af eksaminandens eksamensprojektrapport, jf. punkt 3.2.

Prøvetiden begynder ved den mundtlige eksamination. I perioden fra aflevering af det skriftlige produkt og frem til den mundtlige eksamination må vejlederen ikke over for eleven kommentere det skriftlige produkt eller vejlede den enkelte elev.

Før prøven sendes et eksemplar af eksaminandens eksamensprojektrapport til censor. Eksaminator og censor mødes en time før første eksamination og drøfter rapporterne.

Såfremt eksaminanderne har udarbejdet eksamensprojektrapporten i grupper aflægges prøven som en gruppeprøve. Der gives en individuel karakter. Ved prøvens tilrettelæggelse og gennemførelse skal det sikres, at der skabes grundlag for en individuel bedømmelse af den enkelte eksaminand.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter pr. eksaminand. Der gives ingen forberedelsestid. Eksaminationen tager udgangspunkt i en præsentation og fremlæggelse af centrale problemstillinger i den skriftlige rapport. Der skal afsættes 7-8 minutter pr. eksaminand hertil. Eksaminationen former sig herefter som en samtale mellem eksaminand(er), eksaminator og evt. censor med udgangspunkt i de faglige mål.

En forudsætning for at kunne tilgå den mundtlige prøve er, at der foreligger en eksamensprojektrapport.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1. Ved prøven gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksamensprojektrapporten og eksaminandens præstation ved den mundtlige eksamination.

Ved bedømmelse af projektrapporten lægges vægt på:

- Indsamling, bearbejdning og anvendelse af information i relation til problemstillingen
- anvendelse af faglige teorier og modeller til behandling af problemstillingen
- faglig argumentation og fremstillingsform
- tydelig argumentation for valg af strategi og handlingsplan

Ved den mundtlige eksamination lægges vægt på

- den mundtlige præsentation af projektrapporten
- evne til at perspektivere til andre relevante forløb fra undervisningen
- evne til at anvende viden og metoder
- refleksion over projektforløbet, herunder eksaminandens proces
- evne til at argumentere for valg og fravalg af digitale hjælpemidler i forhold til de faglige mål, herunder reflekteret anvendelse af evt. digitale hjælpemidler.